

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3308

Vragen van de leden **Omtzigt** (CDA) en **Sjoerdsma** (D66) aan de Minister-President en de Minister van Veiligheid en Justitie over *het feit dat het OM nu de MH17 radargegevens in Rusland opvraagt* (ingezonden 11 juli 2016).

Antwoord van Minister **Van der Steur** (Veiligheid en Justitie), mede namens de Minister-President, de Minister van Buitenlandse Zaken en de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu (ontvangen 24 augustus 2016)

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van het feit dat het Openbaar Ministerie (OM) aan Rusland gevraagd heeft om de (ruwe) primaire radar-gegevens die betrekking hebben op de MH17 vrij te geven? ¹

Antwoord 1

Het OM heeft al in 2014 middels een rechtshulpverzoek aan de Russische Federatie (RF) verzocht om alle gegevens die van belang kunnen zijn voor het strafrechtelijk onderzoek naar het neerhalen van de MH17, waaronder begrepen de (ruwe) primaire radarbeelden. Uw Kamer is bij de beantwoording van Kamervragen over «de verdwenen radarbeelden van MH17» in algemene zin geïnformeerd (Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2015–2016, nr. 2771). Ter bevordering van de uitvoering van alle door het OM aan de RF gedane rechtshulpverzoeken is een delegatie van het Nederlandse OM begin juli 2016 in Moskou geweest.

Vraag 2

Herinnert u zich dat u in het debat over de radargegevens gesteld heeft: «(h)et onderwerp van de radargegevens is ook met enige regelmaat aan de orde geweest in de gesprekken die ik met het Openbaar Ministerie heb. Telkens heeft het Openbaar Ministerie mij bevestigd dat er geen behoefte bestaat aan meer of andere gegevens en dat men voldoende gegevens heeft voor het strafrechtelijk onderzoek» (Handelingen Tweede Kamer, vergaderjaar 2015/2016, nr. 51)?

Antwoord 2

Ja.

¹ <http://www.nrc.nl/handelsblad/2016/07/07/om-doet-beroep-op-rusland-geef-radarbeeld-mh17-vr-3136539>

Vraag 3

Heeft het OM (en/of de politie en het Joint Investigation Team) aan de Nederlandse regering verzocht om ondersteuning bij het opvragen van de ruwe primaire radargegevens in Rusland? Zo ja, kunt u daarover nadere informatie verschaffen en wel over elk moment die ondersteuning wel en niet gevraagd is en wat er met die vragen gedaan is?

Antwoord 3

Het OM moet op onafhankelijke wijze het strafrechtelijk onderzoek kunnen uitvoeren. Het kabinet wil geen politieke beïnvloeding van dit belangrijke strafrechtelijke onderzoek. Het kabinet heeft meerdere malen aangegeven bereid te zijn om ondersteuning te geven, als het OM daarom verzoekt. Het kabinet heeft dergelijke ondersteuning ook daadwerkelijk op verzoek geboden. Ik kan u daarover op dit moment geen nadere informatie verschaffen.

Het kabinet heeft in verschillende diplomatieke overleggen in algemene zin aandacht gevraagd voor de opvolging aan rechtshulpverzoeken ten aanzien van het strafrechtelijk onderzoek naar het neerhalen van vlucht MH17.

Vraag 4

Bent u bereid om een geschillenprocedure bij de International Civil Aviation Organization (ICAO) op te starten tegen Rusland, aangezien Rusland de ruwe primaire radargegevens niet verschaft heeft aan de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OVV), zij daartoe volgens de OVV en ICAO wel verplicht was en de primaire radargegevens wel nodig blijken te zijn voor het OM-onderzoek?

Antwoord 4

Zoals eerder aan uw Kamer gemeld in de antwoorden op schriftelijke vragen over radargegevens ten aanzien van MH17 (Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2015–2016, nr. 2771) zou een geschillenprocedure op basis van het ICAO-verdrag zich moeten richten op de beschikbaarheid van data voor ongevalsonderzoek.

Een onderscheid dient te worden gemaakt tussen een luchtvaart-ongevalsonderzoek en een strafrechtelijk onderzoek. Het ongevals-onderzoek is uitgevoerd door de onafhankelijke OVV, op basis van zijn wettelijke taken, die weer afgeleid zijn uit de ICAO-bepalingen voor een ongevals-onderzoek. Een dergelijk onderzoek richt zich op het achterhalen van de oorzaken, om mogelijk toekomstige ongevallen te voorkomen, maar niet op de schuld-
vraag. De behoefte aan gegevens is daar op afgestemd. De OVV heeft aangegeven dat aanvullende radargegevens, als ze beschikbaar waren geweest, naar het oordeel van de Raad niets hadden veranderd aan de conclusie die is getrokken over de oorzaak van de crash. Een en ander is eerder aan uw Kamer gemeld in de antwoorden van de OVV op schriftelijke vragen over radargegevens ten aanzien van MH17 (bijlage bij brief aan Tweede Kamer van 25-02-2016²). Er zal daarom geen geschillenprocedure bij de ICAO worden opgestart.

Het OM beoordeelt uiteraard zelf hoe vanuit strafrechtelijk perspectief het onderzoek het beste kan worden uitgevoerd en welke informatie daarvoor nodig is. Uw Kamer is in antwoorden op eerdere Kamervragen (Aanhangsel Handelingen, Vergaderjaar 2015–2016, nr. 2771) bericht dat door het OM de benodigde informatie reeds eerder bij verschillende staten is opgevraagd door middel van rechtshulpverzoeken, waaronder het verzoek aan de RF.

Vraag 5

Heeft u het niet persoonlijk en niet inhoudelijk beantwoorden van de brief van de nabestaanden aan president Poetin, die ook over het niet verschaffen van ruwe primaire radargegevens ging, onder de aandacht gebracht van president Poetin? Zal hij die brief, die bijna 6 maanden oud is, alsnog beantwoorden? (Aanhangsel Handelingen Tweede Kamer, vergaderjaar 2015/2016, nr. 2771)

² https://www.onderzoeksraad.nl/uploads/fm/20160225_Bijlage_bij_Brief_aan_Tweede_Kamer_inzake_vragen_MH17_OvV-16500272.pdf.

Antwoord 5

De Minister-President heeft bij de ASEM-top op 15 juli jl. een ontmoeting gehad met de Russische premier Medvedev. Een belangrijk onderwerp waarover is gesproken betreft het neerhalen van vlucht MH17. In 2014 is door de VN-Veiligheidsraad unaniem resolutie 2166 aangenomen, waarin wordt geëist dat de verantwoordelijken voor de ramp met vlucht MH17 ter verantwoording worden geroepen en dat alle staten volledig meewerken aan inspanningen om dit te bevorderen. Dit is en blijft de hoogste prioriteit voor het kabinet. De Minister-President heeft er bij premier Medvedev nogmaals op aangedrongen om mee te blijven werken aan de uitvoering van deze resolutie. Ook heeft de Minister-President aangedrongen op beantwoording van de brief die de nabestaanden van MH17 begin dit jaar hebben verstuurd.

Vraag 6

Heeft u op 9 juli 2016 aan president Poroshenko gevraagd de brief die de nabestaanden aan hem gestuurd hebben in januari 2016 te beantwoorden? Heeft hij beloofd om eindelijk het fatsoen op te brengen om de nabestaanden van MH17-slachtoffers een inhoudelijk antwoord te sturen (belofte gedaan in plenaire vergadering op 5 juli 2016 door de Minister-President bij het debat over de Europese Top)?

Antwoord 6

De Minister-President heeft op 10 juli jongstleden, en marge van de NAVO-top in Warschau, gesproken met president Porosjenko van Oekraïne. Ook het belang van een antwoord op de brief van nabestaanden aan president Porosjenko kwam daarbij aan de orde. De ondertekende antwoordbrief was inmiddels op 9 juli jongstleden bij de Nederlandse ambassade in Kiev ontvangen. De ambassade heeft zorg gedragen voor de vertaling en door tussenkomst van het Ministerie van Veiligheid en Justitie voor doorgeleiding aan de nabestaanden.

Vraag 7

Hoe beoordeelt u het feit dat er twee jaar na de aanslag op de MH17 boven een oorlogsgebied, dat zeer goed in de gaten gehouden werd door Rusland, Oekraïne, de NAVO en de Verenigde Staten, er nog steeds gevraagd moet worden naar ruwe primaire radarbeelden?

Antwoord 7

Voor het kabinet is het van belang dat de verantwoordelijken hun straf niet ontlopen en dat veiligheid van de burgerluchtvaart niet wordt aangetast. De OVV heeft daarom onderzoek gedaan naar de toedracht van de crash van vlucht MH17 en heeft zijn conclusies daarover op 13 oktober 2015 gepubliceerd.

Het JIT, onder coördinatie van het Nederlandse OM, doet momenteel nog volop strafrechtelijk onderzoek naar de exacte toedracht van het neerhalen van vlucht MH17 en het opsporen van de verantwoordelijken daarvoor. Het is niet aan het kabinet om zich voor afronding van het onderzoek uit te laten over bewijsmateriaal dat er al dan niet is.

Zoals meermalen aan uw Kamer geantwoord op Kamervragen (Aanhangsel Handelingen, Vergaderjaar 2015–2016, nrs. 1440 en 2771), is het aan het OM ter beoordeling hoe het onderzoek het beste kan worden uitgevoerd en welke informatie daarvoor nodig is. Het OM heeft hierom in een eerder stadium al bij verschillende staten middels rechtshulpverzoeken verzocht, waaronder het verzoek aan de RF.

Vraag 8

Bent u van mening dat Rusland resolutie 2166 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties (VN) nakomt en dan vooral op punt 9 (The Security Council, Callson all States and actors in the region to cooperate fully in relation to the international investigation of the incident, including with respect to...)?

Antwoord 8

Een delegatie van het Nederlandse OM is begin juli 2016 in Moskou geweest voor overleg met de Russische autoriteiten over de uitvoering van rechtshulp in het onderzoek naar het neerhalen van MH17.

Het Nederlandse OM heeft in oktober 2014 het eerste rechtshulpverzoek gedaan in deze zaak en nadien verschillende malen nadere vragen gesteld. De Russische autoriteiten hebben eerder informatie verstrekt, maar nog niet alle vragen beantwoord.

Over de openstaande vragen is nu overlegd. De Russische autoriteiten hebben hun wens om mee te werken herhaald en zijn zich bewust van de noodzaak dat de nu nog openstaande verzoeken voortvarend moeten worden beantwoord. De RF heeft gesteld bereid te zijn om volledig mee te werken.

Vraag 9

Bent u van mening dat Oekraïne VN-Veiligheidsraadsresolutie 2166 nakomt en dan vooral op punt 9 (The Security Council, Calls on all States and actors in the region to cooperate fully in relation to the international investigation of the incident, including with respect to...)?

Antwoord 9

Zoals al eerder aan uw Kamer gemeld is mede ten behoeve van de afstemming tussen verschillende betrokken landen (Nederland, Australië, België, Maleisië en Oekraïne) een Joint Investigation Team (JIT) opgericht. Het OM laat weten dat de samenwerking in het onderzoek met alle deelnemende landen nog steeds naar tevredenheid verloopt.

Vraag 10

Heeft de Secretaris-Generaal van de VN ooit aan de Veiligheidsraad teruggekoppeld, zoals vastgesteld in punt 9 van VN-Veiligheidsraadsresolutie 2166 (The Security Council requests the Secretary-General to identify possible options for United Nations support to the investigation and to report to the Security Council on relevant developments)? Zo ja, kunt u dat met de Kamer delen? Zo nee, kunt u ervoor zorgdragen dat hij dit alsnog doet?

Antwoord 10

Nederland heeft gedurende de afgelopen twee jaar nauw contact gehouden met het Bureau van de Secretaris-generaal van de VN (SGVN) en andere relevante afdelingen binnen de VN, waaronder het Bureau van de Juridisch Adviseur van de SGVN, over de voortgang op het dossier MH17 en de acties die zij daarin heeft genomen.

Ook heeft Nederland regelmatig per brief gerapporteerd aan de VN-Veiligheidsraad (VNVR) over de drie sporen, namelijk repatriëring/identificatie van de slachtoffers, technisch onderzoek naar de oorzaak van de crash en het strafrechtelijk onderzoek van de landen verenigd in het JIT. SGVN heeft bij monde van Assistent SG voor Politieke Zaken Jeffrey Feltman meermaals aan de VNVR gerapporteerd over de situatie in Oost-Oekraïne middels briefings. Hierbij is ook de nasleep van het neerhalen van vlucht MH17 aan de orde gekomen, op basis van de informatie uit de Nederlandse brieven aan de voorzitter van de VNVR. Deze brieven zijn ook ter informatie aan uw Kamer gestuurd.

Vraag 11

Kunt u deze vragen een voor een en binnen twee weken beantwoorden?

Antwoord 11

De vragen zijn zo snel als mogelijk beantwoord.